

Фінансується
Європейським
Союзом

DANISH
REFUGEE
COUNCIL

ГФУ
Гуманітарний
фонд для
України

Правовий бюлетень Данської ради у справах біженців (DRC): Випуск 116 | 1 - 31 березня 2025 року

1. RD4U відкриває категорію заяв для зниклих безвісти близьких родичів

Довідкова інформація: [RD4U](#)¹ - це перший² компонент майбутнього міжнародного механізму компенсації, який призначений для обліку всіх прийнятних заяв про відшкодування збитків, втрат чи шкоди, завданих внаслідок повномасштабного вторгнення. Він не буде застосований для розгляду та оцінки отриманих заяви, встановлення суми збитків чи призначення виплат. Існує [45 категорій заяв](#), залежно від типу збитків, втрат або шкоди. Станом на 11 березня 2025 року відкриті для подання заяви категорії A3.1 (стосується пошкодження або знищення житлового нерухомого майна) та A2.1 (стосується смерті близького члена сім'ї).

Останні зміни: 12 березня 2025 року було відкрито для подання нову категорію заяв - A2.2 (зникнення безвісти близького члена сім'ї), яка дозволяє людям, чиї найближчі родичі зникли безвісти внаслідок повномасштабного вторгнення, подати заяву на отримання компенсації.

Існують загальні критерії відповідності, які застосовуються до кожної категорії заяв. Заяви мають бути подані стосовно збитків, втрат чи шкоди, які були завдані:

- 24 лютого 2022 року або пізніше;
- на території України в її міжнародно-визнаних кордонах, включаючи територіальні води;
- міжнародно-протиправними діями Російської Федерації в Україні або проти України.

На додаток до цих критеріїв, існують [спеціальні правила](#), що застосовуються до категорії A2.2:

Який тип збитку покривається за категорією A2.2?	Душевний біль і страждання, спричинені зникненням близького члена сім'ї.
Що робити, якщо зникнення близького члена сім'ї також спричинило фінансові втрати?	Позови про відшкодування матеріальних збитків у зв'язку зі зникненням близького члена сім'ї можна подавати за категорією A3.7 (інші економічні збитки).
Хто вважається "зниклою безвісти особою"?	• Людина, місцезнаходження якої невідоме;

¹ Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України.

² Майбутній механізм компенсації ще не визначений, але може включати комісію з розгляду заяв та компенсаційний фонд для розгляду заяв та здійснення виплат.

	про яку повідомлено як про зниклу безвісти³.
Скільки заяв можна подати щодо однієї і тієї ж зниклої особи?	Кожен близький член сім'ї може подати окрему заяву щодо однієї і тієї ж зниклої безвісти особи.
Кого можна вважати близьким членом сім'ї?	- Батьки зниклого безвісти⁴; - чоловік/дружина зниклого безвісти⁵; - діти зниклої людини⁶.
Чи мають право подавати заяви особи, які не є членами сім'ї?	Члени сім'ї, які не є близькими родичами, можуть подати заяву, якщо вони доведуть фінансову або іншу залежність від зниклого безвісти ⁷ .
Які докази потрібно надати?	Заявники повинні надати інформацію про: - їх особу; - особу зниклої людини; - їхні стосунки; - обставини зникнення⁸. Позивачам не потрібно надавати докази щодо розміру компенсації за цією категорією позовів.
Як заявники повинні подавати заяву?	Наразі заяви можна подавати лише в електронному вигляді через «Дію» ⁹ .
Що робити, якщо зниклу безвісти особу знайдено або оголошено померлою?	Заявники повинні надати цю інформацію, оновивши свою заяву.

³ Безвісти зниклою вважається особа, зареєстрована в Єдиному реєстрі осіб, зниклих безвісти за певних обставин в Україні.

⁴ Біологічні, юридично визнані усиновителі або вітчими чи мачухи.

⁵ Шляхом законного шлюбу або цивільного партнерства.

⁶ Біологічна дитина, юридично визнана усиновлена дитина або пасинок (дитина подружжя або цивільного партнера).

⁷ Такі заявники повинні надати докази, що підтверджують 1) їхні родинні стосунки зі зниклою особою; 2) їхні особливо тісні зв'язки зі зниклою особою; 3) елементи залежності від зниклої особи.

⁸ Приблизна дата зникнення, останнє відоме місцезнаходження, тип події, пов'язаної зі зникненням, опис зникнення, внесення до реєстру зниклих безвісти, інформація про відповідне розслідування правоохоронних органів (за наявності).

⁹ У майбутньому заявники зможуть подавати скарги через Центри надання адміністративних послуг (у паперовому вигляді) або призначити представника через «Дію» для подання скарги (електронний кабінет).

Згідно з інформацією на офіційному [веб-сайті](#) RD4U, наразі заяви можна подавати лише щодо осіб, які офіційно зареєстровані як зниклі безвісти в Єдиному реєстрі осіб, зниклих безвісти за особливих обставин в Україні.

Важливі деталі:

- Якщо людина зникла безвісти за межами України, найближчі родичі можуть подати заяву, якщо існує прямий зв'язок між зникненням і повномасштабним вторгненням.
- Якщо зниклий безвісти служив в армії або правоохоронних органах, найближчі родичі все одно мають право подати заяву.

Що далі: Після подання заявки Секретаріат RD4U розгляне заяву на відповідність критеріям прийнятності та підготує рекомендації щодо її внесення до Реєстру. Правління RD4U вирішить, чи затвердити заяву для внесення до Реєстру, відхилити заяву, чи повернути її для подальшого опрацювання Секретаріатом. Вся комунікація з заявниками відбувається виключно через «Дію».

2. Парламент скасував адміністративний збір за видачу закордонних паспортів для звільнених з полону

Довідкова інформація: Через війну багато українців були незаконно позбавлені волі. Серед них – військовополонені та цивільні особи, які перебувають під захистом Женевських конвенцій. Однією з найбільш нагальних потреб таких громадян є якнайшвидше отримання паспорта, адже без документа, що посвідчує особу, неможливо реалізувати свої права, передбачені законодавством.

Особи, незаконно позбавлені особистої свободи внаслідок війни - громадяни України, захоплені в заручники внаслідок міжнародного збройного конфлікту, позбавлені волі, а також захоплені державою-супротивником як військовополонені.

До цієї категорії також належать іноземці та особи без громадянства, які на момент позбавлення волі (захоплення в полон) перебували на службі у Збройних Силах України або інших військових формуваннях, створених відповідно до законів України.

Останні зміни: 25 лютого 2025 року Верховна Рада ухвалила [Закон № 4257-IX](#), згідно з яким особа, яка перебувала в місцях позбавлення волі внаслідок війни в Україні, не повинна буде сплачувати адміністративний збір при отриманні паспорта громадянина України. Однак умовою є те, що особа повинна звернутися за отриманням паспорта протягом одного року після звільнення з місць позбавлення волі.

Таким людям паспорт буде видаватися не пізніше трьох робочих днів з дня подання заяви-анкети.

Загальна вартість адміністративного збору за оформлення паспорта громадянина України у формі ID-картки протягом 20 робочих днів становить 558 грн (вартість адміністративної послуги - 126 грн та вартість бланка - 432 грн).

За офіційною інформацією Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими, з 24 лютого 2022 року по лютий 2025 року було здійснено 61 репатріацію військовополонених та звільнено 4131 людину:

- 3879 чоловіків (3749 військових і 130 цивільних);
- 252 жінки (209 військовослужбовців та 43 цивільні особи)¹⁰.

3. Програма «Прихисток»: з 1 березня 2025 року року призначення та виплату компенсації здійснює Пенсійний фонд

Довідкова інформація: В Україні продовжує працювати [програма «Прихисток»](#), яка передбачає грошову компенсацію власникам житла¹¹, що безоплатно розміщують у себе внутрішньо переміщених людей (ВПО).

З 24 лютого 2022 року програмою «Прихисток» скористалися майже 1,2 мільйона ВПО. Нині у програмі беруть участь близько 65 тисяч домогосподарств, які розмістили в себе понад 160 тисяч ВПО¹².

Останні зміни: Згідно з Постановою Кабінету Міністрів [№ 1544](#), з 1 березня 2025 року змінився порядок надання та виплати компенсацій за комунальні послуги та тимчасове розміщення ВПО. Відтепер ці виплати здійснює Пенсійний фонд.

Власники житла можуть подавати документи онлайн через [веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду](#) або через мобільний додаток «Пенсійний фонд». Онлайн-формат подачі документів значно спрощує процес отримання компенсації та прискорює виплати.

Як отримати компенсацію: Власникам житла, які вже беруть участь у програмі, виплати продовжуються автоматично, додаткові дії не потрібні.

Тим, хто хоче подати заяву вперше або розмістив ВПО після 1 січня 2025 року, слід звернутися до Пенсійного фонду з 1 березня 2025 року. Заяву можна подати через портал електронних послуг або особисто у сервісному центрі Пенсійного фонду¹³.

Умови компенсації: Компенсація виплачується власнику житла на 6 місяців із можливістю автоматичного продовження ще на 6 місяців після перевірки¹⁴.

Сума компенсації становить 450 грн на місяць за одну особу з числа ВПО.

Компенсація не виплачується у таких випадках:

¹⁰ [Координаційний штаб з питань поводження з військовополоненими](#).

¹¹ Під власником житла ідеться про фізичних осіб-громадян України або їх представників.

¹² <https://dnipr.kyivcity.gov.ua/news/finansuvannia-prohramy-prykhystok-prodovzheno-do-kintsia-roku>

¹³ Перелік сервісних центрів Пенсійного фонду: <https://www.pfu.gov.ua/2152993-servisni-tsentry-gu-pfu/>

¹⁴ Під перевіркою ідеться про перевірку, яка здійснюється Пенсійним фондом для визначення права ВПО на отримання компенсації витрат на другий шестимісячний період.

- якщо власник житла та ВПО є родичами першого ступеня споріднення (батьки, подружжя, діти, включно з усиновленими);
- якщо понад 1 місяць ВПО фактично не проживає за адресою¹⁵, за якою надається компенсація, або перебуває за кордоном більше 30 днів поспіль на момент перевірки;
- якщо протягом 3 місяців до звернення ВПО придбала, отримала у дар або на пільгових умовах будь-яке житло.

4. Чергове 6-місячне продовження виплат допомоги на проживання ВПО

Довідкова інформація:

- **(1ий період вересень 2023 р. – лютий 2024 р.)** 31 липня 2023 р. Кабінет Міністрів ухвалив [Постанову №789](#), якою запровадив виплату шестимісячної грошової допомоги для ВПО на основі середньомісячного сукупного доходу.
- **(2ий період березень 2024 р. – серпень 2024 р.)** 26 січня 2024 р. Кабінет Міністрів ухвалив [Постанову №94](#), якою змінив порядок надання допомоги ВПО, встановивши додаткові критерії майнового стану, пріоритетні категорії населення та механізми продовження виплати допомоги¹⁶.
- **(3ий період вересень 2024 р. – лютий 2025 р.)** 30 серпня 2024 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №989](#), якою продовжив виплату допомоги ВПО ще на шість місяців для окремих категорій громадян. ВПО, для яких другий шестимісячний період розпочався 1 березня 2024 року і які все ще відповідали критеріям отримання допомоги, продовжували отримувати допомогу протягом наступних шести місяців автоматично, без необхідності подавати додаткові заяви. Міністерство соціальної політики відповідає за перевірку та підтвердження права на отримання допомоги¹⁷.

Чинні умови призначення допомоги на проживання ВПО (середньомісячний сукупний дохід на одного члена домогосподарства не повинен перевищувати 9 444 грн. - чотири прожиткових мінімуми для осіб, які втратили працездатність):

**Автоматичне
продовження можливе
для:**

- Пенсіонери;
- люди з інвалідністю I або II групи, діти з інвалідністю віком до 18 років, діти з рідкісними захворюваннями;

¹⁵ Таку інформацію може надати Національна соціальна сервісна служба.

¹⁷ За більш детальною інформацією зверніться до Правового бюлетеня DRC: [Випуск 106](#)

	- люди з важкими формами захворювання, яким не встановлено інвалідність; - діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; - прийомні батьки та батьки-вихователі; - діти, тимчасово влаштовані в сім'ї родичів; - дитячі будинки сімейного типу.
Продовження за заявою можливе для:	- Особи, які досягли 55-річного віку; - студенти віком до 23 років (за індивідуальною заявою); - сім'ї, в яких є одна або декілька з перелічених нижче категорій осіб: - діти віком до 18 та/або до 23 років (для студентів денної (або дуальної) форми навчання), а також багатодітні сім'ї; - член домогосподарства, зареєстрований як безробітний; - член домогосподарства, який доглядає за особою з інвалідністю I групи, дитиною з інвалідністю віком до 18 років, дитиною з рідкісним захворюванням тощо; - член домогосподарства, який доглядає за дитиною віком до трьох років або дитиною, яка потребує догляду, віком до шести років; - член домогосподарства, який надає соціальні послуги на непрофесійних засадах; - член домогосподарства з інвалідністю III групи.
Допомога може бути надана на підставі окремої заяви та особистого розгляду:	- Неповнолітні без супроводу дорослих; - чагітні жінки (починаючи з 30-го тижня вагітності); - особи, які не мають права на пенсію.
Допомога не призначається на всю сім'ю, якщо ВПО/член домогосподарства:	- Придбав транспортний засіб, який перебуває в експлуатації менше п'яти років; - придбав нерухомість, цінні папери чи інші фінансові інструменти або здійснив операції з купівлі іноземної валюти на суму, що перевищує 100 000 гривень;

- має кошти на депозитному банківському рахунку, що перевищують 100 000 гривень;
- має житло площею понад 13,65 м² на одного члена домогосподарства на підконтрольній території;
- придбав квартиру (будинок) за рахунок коштів, виділених на виплату компенсації за зруйноване майно;
- виїхав на постійне місце проживання за кордон або перебувають за межами України понад 30 днів поспіль або понад 60 днів сумарно протягом піврічного періоду отримання допомоги.
- допомога окремо не призначається членам домогосподарства, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі або перебувають/перебували на повному державному грошовому утриманні (не впливає на виплати для інших членів домогосподарства).

Подальші зміни:

- **(4ий період березень 2025 р. - серпень 2025 р.)** 29 січня 2025 р. Кабінет Міністрів ухвалив [Постанову №1507](#) про автоматичне продовження виплат та роз'яснення окремих положень стосовно субсидії на оренду житла, вкотре продовжуючи допомогу.

Крім того, внесено зміни до визначення сукупного доходу домогосподарства:

Враховується	Виключається
• Одноразові виплати та вихідна допомога. при звільненні з роботи (у розрахунках ділиться на 12).	• Продаж єдиного транспортного засобу. • Продаж єдиного житла на території активних бойових дій або тимчасової окупації.

Зверніть увагу: ВПО не можуть одночасно отримувати допомогу та субсидію на оренду житла¹⁸, навіть якщо вони відповідають критеріям одразу обох програм.

¹⁸ Більше інформації у Правовому бюлетені DRC: [Спеціальний випуск 110](#)

Цей правовий аналіз створено завдяки фінансовій підтримці від Гуманітарного фонду для України та Європейського Союзу.

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства. Відповідальність за зміст бюлетеня несуть виключно автори. Погляди, висловлені в цьому документі, жодним чином не повинні сприйматися як відображення офіційної позиції Гуманітарного фонду для України, Європейського Союзу чи Данської ради у справах біженців (DRC). Європейська комісія, Фонд та DRC не несуть відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ньому.